

V O Q U A N G

ANH
Đ O M
Đ Ó M

Thơ

K I M Đ Ò N G

**HƯỚNG ỨNG CUỘC VẬN ĐỘNG SÁNG TÁC VĂN HỌC
NGHỆ THUẬT CHO THIẾU NHI (1966 - 1968)**

VÕ QUẢNG

ANH ĐOM ĐÓM

Bìa và minh họa của MAI LONG

**NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG
HÀ NỘI - 1970**

**NHÀ XUẤT BẢN MONG BẠN ĐỌC
GÓP Ý, PHÊ BÌNH**

ANH ĐOM ĐÓM

Mặt trời gác núi
Bóng tối lan dần,
Anh Đóm chuyên cần
Lên đèn đi gác.

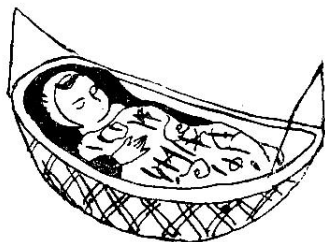
Theo làn gió mát
Anh đi rất êm,
Đi suốt một đêm
Lo cho người ngủ.

Bờ tre rèm rủ
Yên giấc Cò Con.
Một đàn chim non
Trong cây ngủ ngáy.
Ao không động đáy
Lau lách ngủ yên.
Một chú Chim Khuyên
Nằm mê ú ớ.
Tiếng chị Cò Bợ
— "Ru hời ru hời
Hời bé tôi ơi,
Ngủ cho ngon giấc!
Chém cha lũ giặc

Phá giấc trẻ thơ!
Giết Tằm nhả tơ!
Giết Ong làm mật!”
Ngoài sông thín Vạc
Lặng lẽ mò tôm
Bên cạnh sao hôm
Long lanh đáy nước.

Từng bước, từng bước
Vung ngọn đèn lồng
Anh Đóm quay vòng.
Như sao bùng nổ
Như sao rục rở
Rụng ở vườn cam
Rụng dọc bờ xoan
Vườn cau, vườn chuối.

Gà đầu túi bụi
Gáy sáng đặng đông
Tắt ngọn đèn lồng
Đóm lui về nghỉ.

GIÓ

Tôi là một chú Gió
Tôi bay trên đồng cỏ,
Tôi đẩy những buồm thuyền
Thổi một vùng trăng nghiêng
Lất lay một chiếc lá.

Đưa tay tôi vuốt má
Em bé cười trong nôi.

Quạt ráo giọt mồ hôi.
Lâm thâm trên vùng trán

Lau khô đôi mắt sáng,
Chải mớ tóc rối bời.

Ru giấc ngủ em tôi
Như mẹ hiền đưa võng
Giữa trưa hè tròn bóng.

Tôi nghe còi rúc rồi!
Tiếng còi giục giã tôi
Thổi cờ hồng phấp phới.
Dang cánh dài lướt tới
Quét sạch khói ngoài trời
Và mang đến nơi nơi
Khí mát lành biển cả.

CHÚ NẮNG SỚM

Chú Nắng Sớm mùa đông
Nằm trong chăn mây xám
Ngày lên trời đã sáng
Chú còn ngủ lơ mơ.

Dưới mặt đất mờ mờ
Đã vang nghìn tiếng động:
Tiếng trâu bò nổi rống,
Tiếng máy móc nổi reo,
Dù dặt tiếng chim kêu,
Vang vang tiếng búa đập.

Tiếng hành quân rầm rập,
Tiếng chợ họp xôn xao,
Tất cả đều reo cao :
— "Nắng sớm ơi! Thức dậy!"

Nắng ta vừa nghe thấy
Liên vùng dậy tung chăn
Tức thì khắp đất bằng
Chan hòa muôn ánh sáng.
Đòi mương tưới nắng ấm

Sông núi nổi hát hò
Tiếng búa đập càng to,
Tiếng máy reo cao vút.
Lúa reo như thêm hạt,
Trai reo như thêm hương
Tất cả đều reo lên :
— "Chào Năng Mai vừa xuống!"
Năng ta nghe vui sướng
Cũng nhảy múa reo cười
Năng hứa với mọi người
Ngày lên dẫy thật sớm.

THÁC NƯỚC

Mưa to!
Khấp mô gò
Biến thành Thác.

Những thác nước
Nhảy chồm chồm
Qua gốc,
Đánh một phóc
Qua hốc
Lao nhanh

Về phía trước.

Thác nước
Xùi bọt
Trắng phau
Gọi nhau:
— Chạy cho mau!
Chạy cho mau!
Ra đến sông
Cuốn sạch bong
Những rơm
Những rác!
Mưa từng hồi
Vung roi
Vun vút!

Thác đùa reo
Đua nhau
Chạy mau
Ra đến sông
Về biển Đông
Mênh mông
Tỏa khắp!

Câu chuyện của gà Mái Mơ

Gà Mái Mơ: Tục, tục, tác !
Đây là mớ thóc
Tôi nhặt ngoài đồng.
Tôi xin xưng phong
Đem đi gieo mạ.
Vậy xin hỏi cả
Các bạn ở đây
Ai giúp một tay
Cày bừa ruộng đất?

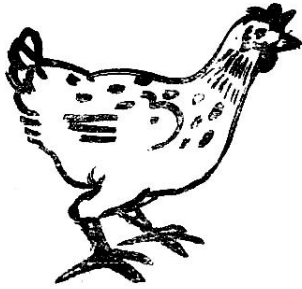
Lợn: Nhọc, nhọc, nhọc!
Không làm được.

Nghé Tơ: Tôi tuy còn bé
Đã hiểu việc đồng
Vậy xin xưng phong
Cày bừa ruộng đất.

Gà Mái Mơ: Tục, tục, tác!
Mạ đã lên tốt
Vậy hỏi ở đây
Ai giúp một tay

Ra đồng cấy lúa?

Lợn: Nhọc, nhọc, nhọc!
Không làm được.

Gà Sổng: Tôi hứa xin bỏ
Tật xấu hay bươi
Và xin giao tôi
Ra đồng cấy lúa.

Gà Mới Mơ: Tục, tục, tác!
Lúa cần cào cỏ
Lại cần bón phân
Hỏi ai nhanh chân
Nhận làm việc đó?

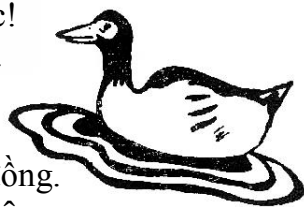
Lợn: Nhọc, nhọc, nhọc!
Không làm được.

Ngỗng: Áo tôi trắng bạch
Nhưng cũng chẳng lo
Xin cứ giao cho
Tôi đi cào cỏ.
Cào xong đâu đó
Tôi lại bón phân.
Áo vẫn trắng ngần
Vì nắng tắm rửa.

Gà Mái Mơ: Tục, tục, tác !
Cái nắng như đốt
Hỏi các bạn đây
Ai giúp một tay
Ra đồng tát nước?

Lợn: Nhọc, nhọc, nhọc!
Không làm được.

Cò: Tôi xin đi tát
Làm mát ruộng đồng.
Nước về mênh mông

Cò tôi soi bóng.
Gà Mái Mơ: Tục, tục, tác!
Lúa mùa tươi tốt
Nay đã chín rồi,
Vậy ai giúp tôi
Ra đồng gặt lúa?

Lợn: Nhọc, nhọc, nhọc!
Không làm được.

Vịt: Đây tôi rất thích
Đi gặt lúa đồng
Và xin phân công
Tôi thêm việc nữa
Gặt xong đưa lúa
Về đến tận nhà
Tôi xin đứng ra
Làm thuyền chuyên chở.

Gà Mái Mơ: (gọi tất cả các bạn lại):
Tục, tục, tác!
Lúa mùa mẩy hạt
Khắp nhà hương bay
Ta cùng lại đây
Chia phần kết quả.

Xin mời tất cả:
Gà Sổng, Nghé Tơ
Cùng Ngỗng, Mái Mơ
Cùng Cò, cùng Vịt
Mỗi người nhiều ít
Lần lượt nhận phần.

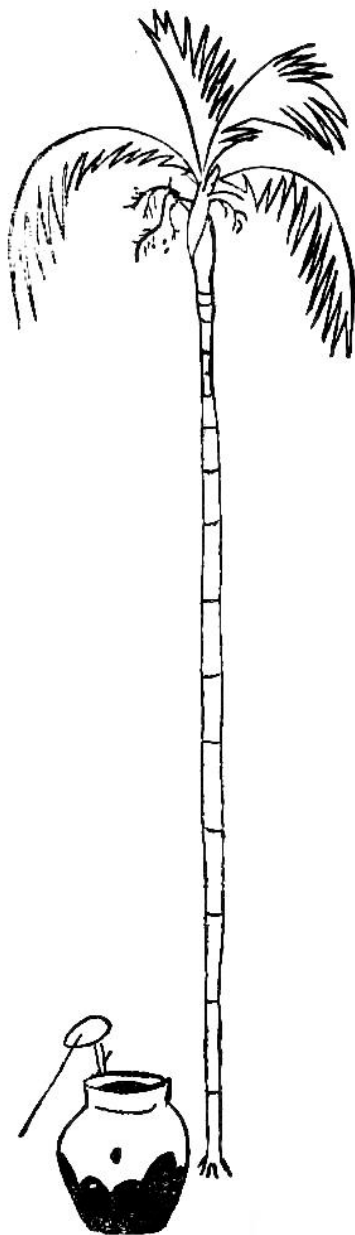
Lợn nằm phân vân
Sao mình chưa có?

AI DẬY SỚM

Ai dậy sớm
Bước ra nhà
Cau xòe hoa
Đang chờ đón.

Ai dậy sớm
Đi ra đồng
Có vùng đông
Đang chờ đón.

Ai dậy sớm
Chạy lên đồi
Cả đất trời
Đang chờ đón.

XE CÚT KÍT

Tôi là Cút kít
Ngày đi khắp nơi,
Tối về nghỉ ngơi
Sân kho hợp tác.

Càng dài tôi ghéch
Như ngắm trăng sao,
Đêm nghe ngoài ao
Tiếng đàn chẫu chuộc.
Trạm bơm xinh xịch,
Mương nước rào rào.
Gió thổi nao nao
Tre già kiu kịt.

Tôi, xe Cút kít
Nghe gà gáy tan
Báo ngày lại sáng
Giục tôi đi khắp.

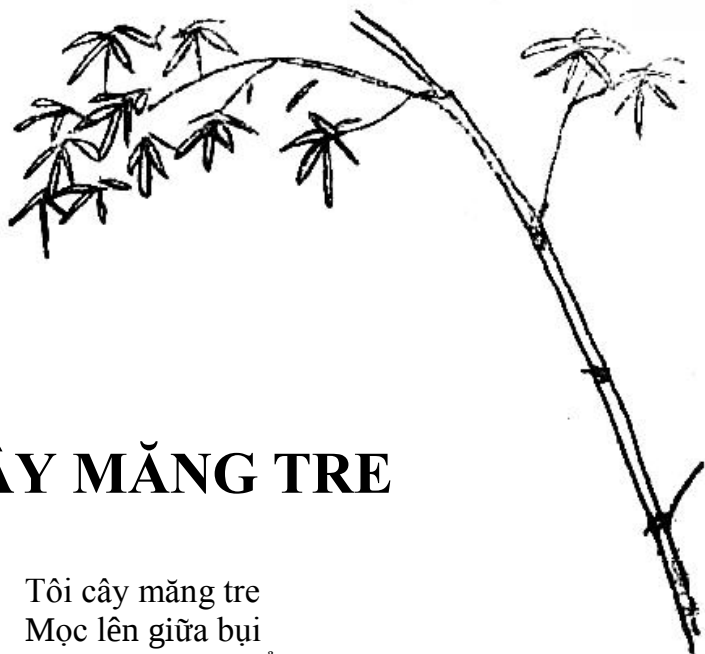
Mùa xuân hoa bắp
Nở trắng trên đồng.
Hoa bầu như bông
Hoa mơ như tuyết.

Mùa hè đỏ rực

Hoa phượng, hoa vông.
Mùa thu mênh mông
Vàng cam vàng quít.

Chở ngô tròn bắp
Chở lúa mẩy bông,
Chở bèo, chở phân
Chở vôi, chở gạch

Lộc cộc, lạch cạch
Đi khắp đường làng
Hát hò reo vang :
— "Cút kít! Cút kít!"

CÂY MĂNG TRE

Tôi cây măng tre
Mọc lên giữa bụi
Chưa tròn một tuổi
Cành chưa thành cành
Lá vừa nẩy xanh
Mỏng như cánh bướm
Thức dậy buổi sớm
Nghe tiếng chim ca
Hớp giọt sương sa
Lòng nghe mát rợi.

Nóng lòng tôi đợi
Sang đến mùa xuân
Nắng mới tung bùng

Tôi vươn cao vút.

Tôi nhìn được khắp
Sông núi xóm làng
Mường máng dọc ngang
Đẹp như tranh vẽ
Cảnh mềm mát mẻ
Rủ bóng ao sâu
Cò, vạc bảo nhau :
- Ô ! Tre chóng lớn.

SAU MƯA

Chiều hè nóng nực
Bỗng nổ cơn dông
Mưa tối cánh đồng
Như chum trút nước

Vườn sau ngõ trước
Nước ngập tràn đầy
Mưa tạnh, cỏ cây
Trở màu tươi mát.

Đất trời lau sạch
Tan hết bóng mây.
Gió thổi hây hây
Chiều về mát rượi.

Một vành trăng mới
Bay đậu đầu non.
Vang lừng xóm thôn
Nhịp nhàng tiếng ếch.

ÔNG TRĂNG THU

Ông trăng thu
Tròn vành vạnh
Đi rải gấm
Dọc đường làng,
Rải lụa mịn màng
Trên nhà kho,
Trên lò gạch
Rải vàng, rải bạc
Bến nước long lanh.

Suốt một mùa thu
Trăng rọi trong cành
Căng tròn quả mít
Tô vàng quả quít

Khuya về tắm mát trong ao
Quây nước ào ào.
Vui mừng con giếc

Trẻ mừng tíu tít
Con chép đùa trăng.

Ông trăng tròn
Vui cười giòn
Trong lau lách.

Tôi cầm một chiếc giỏ

Tôi cầm chiếc giỏ
Nhặt chiếc cầu vồng
Tỏa rộng mênh mông
Khi chiều mưa tạnh,

Trăm màu óng ánh
Lộng lẫy, huy hoàng
Màu tím, màu chàm
Xanh lơ, xanh thẫm
Da cam, đỏ thắm
Vàng nhạt, vàng nung...
Mờ ảo, tung bồng
Thêm nhiều sắc lạ
Hoa hòe, cánh trả,

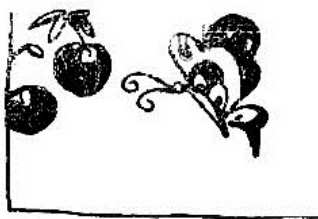
Cỏ vệt, thanh thiên,
Lá mạ, hoa hiên
Cánh sen, hoa lý.

Các màu sắc quý
Nhặt một giỏ đầy
Thấp thoáng hương bay
Tặng Nguyễn Bá Ngọc.

CHỊ RU EM NGỦ

Chị ru em ngủ . . .

Cái màn vừa rủ
Cũng đã ngủ rồi
Cái chiếu cái nôi
Cũng đều ngủ cả
Cái giàn, cái giá

Cái bát, cái mâm
Thúng, mủng, quang, giành
Ngáy theo nhịp thở
Gió về bờ ngõ
Dừng lại ngoài hiên
Như những nàng tiên
Sao đi rời rợi.

Ngủ đi em hỡi
Cái ngủ cho ngon !
Cho mau lớn khôn,
Cho ngày lại sáng,
Thêm nhiều bầu bạn
Thêm lá, thêm cành,
Cho đồng thêm xanh
Cho vườn thêm mát.

Ngoài kia lũ giặc
Tiếng súng vừa im,
Hãy ngủ đi em
Em yêu của chị!

ĐÀN SẾU

Mùa đông về
Trời trở rét
Sếu gọi loa
Cùng tập hợp

Xin tạm biệt
Các ao hồ
Có nhiều giếc
Nhiều rô,
Nhiều trê,
Béo míp

Gõ trống ếch
Gấp lên đường
Về phương Nam
Có nắng ấm.
Cánh nào rảnh
Bay dẫn đầu
Dắt theo sau
Ai còn yếu.
Nêu khẩu hiệu :
Vì mọi người
Cố giúp nhau
Bay đến đích.

Đàn sếu
Con trước
Con sau
Như cườm
Trắng phau
Nhịp nhàng
Tung bay
Giữa trời
Xanh biếc.

CON TRÂU VÀNH ĐAI

Mình tôi mang đầy lá
Cành ngái, cành bầu quì
Như cái bụi biết đi.
Xạc xào rung rinh gió

Dưới địa đạo không cỏ
Tôi thích sống ngoài trời
"Thần Sấm", "Con Ma" rơi
Tôi được nhìn tận mắt.

Tôi mài sừng nhọn hoắt
Cùng đón Mỹ đi càn
Chém thẳng Mỹ nghênh ngang
Rách bươm như xơ mướp.

Đánh tan xong lũ cướp

Tôi đắm nước hồ bom,
Ngắm trăng trời chiều hôm
Như chiếc sừng vừa ló.

Gặm chơi dăm bụi cỏ
Mọc quanh xác xe tăng,
Mọc giữa xác trục thẳng
Giữa toi bời sắt vụn.

Tôi ra đồng cày ruộng
Một sáo sậu nổi kêu
"Kìa cái bụi, ôi chao!
Biết kéo cây cày đất!"

TRE VUI TRE CƯỜI

Tre vui, tre cười
Kĩu cà kĩu kịt!
Chim vui, chim cười
Ríu ra ríu rít!

Gió vui, gió cười
Trong thông vì vút!
Hoa vui, hoa cười
Trong cảnh trắng muốt!

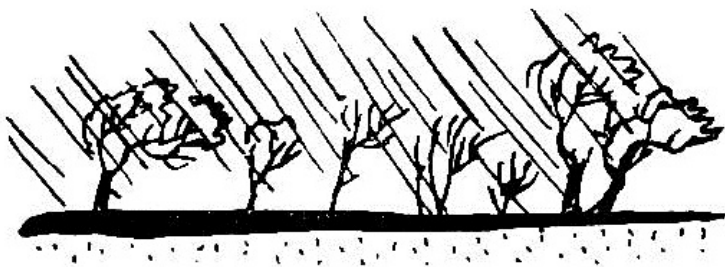
Lửa vui, lửa cười
Bập bùng trong bếp!
Suối vui, suối cười
Trên non róc rách!

Đèn vui, đèn cười
Lập lòe trang sách !
Em vui, em cười
Khúc kha khúc khích !

CÂU CHUYỆN MỘT CHIỀU XUÂN

Ông mặt trời vén mây
Mỉm cười nhìn xuống đất
Thấy mưa rơi lất phất
Phủ cây cối mờ mờ,
Óng ả một mảnh tơ
Giữa chiều xuân ấm áp

Mặt trời nhạt mây xộp
Lau sạch hết cơn mưa,
Trên vườn đào, vườn dứa
Tung hào quang tỏa khắp,

Đốt lập lòe như thấp
Giọt mưa đang trên cành
Làm hoa cỏ long lanh
Như kim cương ngọc bích.

Bỗng chú Gió tinh nghịch
Từ đâu đến chơi đùa,
Đu vào cành đu đưa
Làm châu rơi, tan vỡ!
Mặt trời không bỏ dờ
Cuộc triển lãm ngày xuân
Trải bên trời mênh mông
Một cầu vồng nghìn sắc.

Dựa theo gợi ý của U-xơ-kin

CON NGHÉ CỦA TA

Con ghé của ta
Ghé bông ghé hoa
Lông dài lảng mượt
Ra đồng chạy trước
Ngoái cổ đứng trông,
Nghe gọi nhảy lồng
Chạy về với mẹ.
"Ngá ọ, ngá ẹ!"
Gọi mẹ đêm qua.

Biết con ghé ta
Nhớ hơi mẹ nằm
Nhớ lưỡi mẹ liếm
Ra vào tìm kiếm
Gọi mẹ đêm qua.

Ôi, con ghé ta,
Sao mà chẳng biết

Mẹ phải khó nhọc
Cày đất suốt đêm.
Là để làm thêm,
Nhiều ngô, nhiều thóc.
"Ăn no, thắng giặc".
Giữ vững đất trời
Mày có rong chơi
Mỹ không bắn giết.
Tao bảo mày biết
Mày có rõ không?
Hỡi con ghé bông
Ngốc ơi là ngốc !

CHIẾC MAI

Tôi là một chiếc mai
Ra đời năm 51
Bao lần cạp lần rèn
Thép tôi vẫn còn tốt.

Ra đi cùng đồng bào
Đánh Pháp lại đánh Mỹ,
Suốt hai mươi năm liền
Không một ngày để rỉ

Tôi đào và tôi đào
Hàng triệu mét khối đất
Đào bao nhiêu hầm hào,
Hầm chông, hầm bí mật.

Hầm nổi làng qua làng
Hầm xuyên sâu lòng núi.

Đào dọc lại đào ngang
Hầm trong tre, trong chuối.

Chém sạn sỏi đá dăm
Lập lòe tia lửa bật,
Nối những đoạn đường dài
Giữa đạn bom gầm thét.

Hai mươi năm gian lao
Hai mươi năm thắng giặc
Nơi nào cần, có tôi
Chỗ nào khó, có mặt!

MỞ CỬA

— Cốc, cốc, cốc !

— Ai gọi đó?

- Tôi là Thỏ

- Nếu là Thỏ

Cho xem tai.

— Cốc, cốc, cốc!

— Ai gọi đó?

— Tôi là Nai

— Nếu là Nai

Cho xem gạc

— Cốc, Cốc, cốc !

— Ai gọi đó ?

— Tôi là vạc

— Nếu là vạc

Cho xem chân.

— Cốc, cốc, cốc!
— Ai gọi đó ?
— Tôi.
— Tôi là ai ?
— Là Cáo.

— Mày hay lão!
Phải cú ngay!
Mày là tay
Ăn gà vịt.

— Cốc, cốc, cốc!
— Ai gọi đó ?
— Tôi là Gió.
— Nếu là Gió
Xin mời vào
Kiểng chân cao
Trèo qua cửa,
Cùng soạn sửa
Đi thả diều
Rồi đùa reo
Trong ngàn lá.

Bảy em chăn trâu

Bảy em chăn trâu
Ở tỉnh Bà Rịa
Vô cùng thâm thía
Tội ác quân thù,
Một sớm sương mù
Đưa trâu ăn cỏ,
Chợt một em nhỏ
Thấy giữa lùm cây
Một chị, trên vai
Máu ra lai láng
Cặp mắt chị sáng
Khuôn mặt dịu hiền,
Các em biết liền
Đó là cán bộ.
Sợ chị bị lộ
Các em đến khuyên :
— "Chị phải cố tìm
Một nơi tạm núp.
Giặc đang lùng sục
Càng phải lánh mau !"

Cố nén cơn đau
Thiết tha chị nói:
— "Vết thương đau nhói
Chị khó đi xa,
Cánh đồng, vượt qua
Thấy càng quá trống".
Các em cảm động
Moi óc cổ tìm
Một em reo mừng :
— "Thôi, đã có cách!"

Bảy em chạy khắp
Nhặt những cộng dừa,
Chấp những cành thưa
Làm thành cái cáng.
Thay phiên bảy bạn
Khiêng chị bị thương.
Cái cáng đường đường
Băng qua đồng trống
Cả đàn trâu mộng
Đi kín bốn bên,
Người, vật tiến lên
Thoát qua mắt địch

Các em đùa nghịch
Cười nói tự nhiên.

Bọn giặc nổi điên
Vi Xi biến mất.

CHUYỆN CHỊ CHỎI

1

Chị chổi tre
Bước ra hè
Thấy lá me
Rơi ngập đất
Chị chổi quét
Roắc ! Roắc ! Roắc !
Bụi tung bay
Bụi cay cay
Xông vào mũi
Làm chị chổi
Hắt xì to,
Rồi nổi ho
Hai tiếng.

2

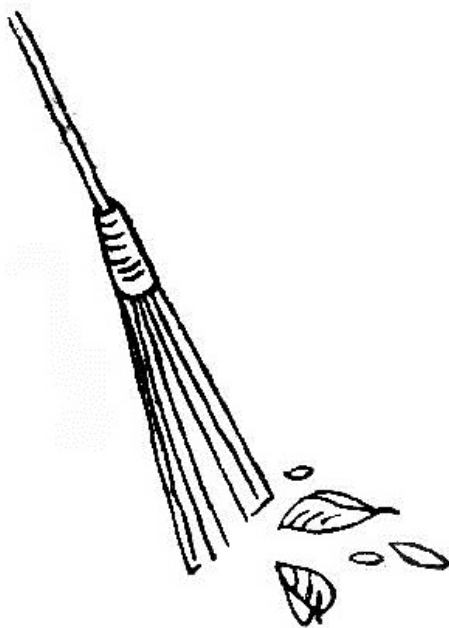
Chị chổi tre
Bước ra hàng
Thấy lá vàng

Roi ngập đất
Chị chổi quét:
Roặc! Roặc! Roặc!
Bụi tung bay
Bụi cay cay
Xông vào mũi
Làm chị chổi
Hắt xì to
Rồi nổi ho
Ba tiếng.

3

Chị chổi tre
Bước vào nhà,
Lấy khăn ra
Bịt vào mũi
Và chị chổi
Quét roặc, roặc!
Quét xó bếp
Quét gầm giường,
Nhện cuống cuống.
Co căng chạy,
Gián lầy bầy

Bay tứ tung
Cóc lẩn đùng
Nhảy cút mất.

Nhà mát sạch
Cả trong ngoài,
Gió khoan thai
Bay vào cửa.

Chị kỳ rửa
Sạch chân tay
Ra hiên sau
Nằm hóng mát.

NGÀN SAO LÀM VIỆC

Bóng chiều tỏa ra nhanh
Từ các bờ bụi rậm,
Đồng quê đang xanh thẫm
Bỗng chốc trở tối mờ.

Trâu tôi ăn đã no,
Bước giữa trời yên tĩnh.
Trâu tôi đi đủng đỉnh
Như bước giữa ngàn sao.

Sông Ngân hà nao nao
Chảy giữa trời lồng lộng.

Sao Thần nông tỏa rộng
Một chiếc vó bằng vàng
Đón những sao dọc ngang
Như tôm cua bơi lội.

Phía đông nam rời rợi
Ai đặt một chiếc nơm
Rò rữ ngôi sao hôm
Như đuốc đèn soi cá.

Bên trời đang rộn rã
Cả nhóm Đại hùng tinh
Buông gàu bên sông Ngân
Suốt đêm lo tát nước.
Ngàn sao vui làm việc
Mãi đến lúc hùng đông
Phe phẩy chiếc quạt hồng
Báo ngày lên, về nghỉ.

MỤC LỤC

1. Anh đom đóm
2. Gió
3. Chú Năng sớm.
4. Thác nước.
5. Câu chuyện của gà Mái Mơ.
6. Ai dậy sớm.
7. Xe cút kít.
8. Cây măng tre.
9. Sau mưa.
10. Ông trăng thu.
11. Tôi cầm một chiếc giỏ.
12. Chị ru em ngủ.
13. Đàn sếu.
14. Con trâu vành đai.
15. Tre vui tre cười.
16. Câu chuyện một chiều xuân.
17. Con ghé của ta.
18. Chiếc Mai.
19. Mở cửa.
20. Bầy em chăn trâu.
21. Thư gửi cho anh.
22. Chuyện chị Chối.
23. Ngàn sao làm việc.